

Област Плевен

▶ Население (2015)	253 556
▶ Територия (кв.км)	4653,3
▶ Брой на населените места	123
▶ Дял на населението в градовете (%)	66,4

Общ преглед

Условията на живот в област Плевен са по-добри от средните за страната, което се дължи на сравнително високите доходи и на постепенното възстановяване на пазара на труда. Инвестиционната активност е по-висока от периода преди кризата, но остава под средните за страната нива. Усвояването на европейски средства е сравнително добро, но нивата на местните данъци и такси остават едни от най-високите в страната, а административното развитие изостава. Демографската картина в областта е по-благоприятна от тази в останалите области в Северозападна България, но и тук негативните демографски тенденции са ясно изра-

зени. Състоянието на образованието остава незадоволително и дори се влошава по някои ключови индикатори, като представянето на учениците на матурите. Областта запазва водещото си място в сферата на здравеопазването, а състоянието на околната среда е в унисон с това в по-голямата част от страната. Правораздаването в областта е сравнително бързо, но равнището на престъпността е по-високо от това в страната, а разкриваемостта на престъпленията пада през 2015 г. Културният живот става по-интензивен, но все пак изостава от средните за страната нива.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●

Доходи и условия на живот ●●●●

Средногодишните доходи на лице в област Плевен възлизат на 5645 лв. през 2015 г., които са с 14% по-високи от средните за страната и с 602 лв. повече от предходната година. Средната годишна брутна заплата е 7400 лв., или с 25% по-ниска от тази за страната, но това се компенсира от доходите на домакинствата от други дейности и от сравнително високия размер на пенсиите.

Областта се характеризира с относително ниски нива на бедност. През 2013 г. делът на хората, живеещи с материални лишения, е 29,3%, а делът на тези, които са под относителната линия на бедността за страната – 10,0%. И двете стойности са по-ниски от тези за страната. За 2014 г. БВП на глава на населението в областта възлиза на 6710 лв. при 11 574 лв. за страната.

Пазар на труда ●●●

Пазарът на труда бележи видимо подобрение през 2015 г. Заетостта сред населението на 15–64 години се покачва с 3,2 пр.п. и достига 61,2% при ниво за страната от 62,9%. Въпреки че икономическата активност нараства (от 63,7% през 2014 г. до 67,5% през 2015 г.), безработицата слабо се покачва – от 9,0% през 2014 г. до 9,2% през 2015 г. Предвид увеличаващата се икономическа активност на населението пазарът на труда успява да създаде работни места за почти всички новоприсъединили се към работната сила през 2015 г. Известни подобрения се наблюдават и в образователния профил на работната сила. Относителният дял на населението със завършено висше образование се покачва до 24,5% през 2015 г., но все още остава под средния за страната (27,5%).

Коефициентът на демографско заместване се подобрява до 59,9% (при 62,9% за страната), което означава, че на всеки 100 души на възраст 60–64 години, които скоро ще напуснат пазара на труда, се падат по около 60 души на 15–19 години, които ще се вляят в него.

Инвестиции ●●

Инвестиционната активност в областта е относително ниска на фона на повечето други области, но противно на преобладаващите тенденции се засилва след кризата. Пикът на разходите за придобиване на ДМА в съотношение с броя на местното население е през 2012 г., когато достига 1833 лв./човек. Въпреки последвалия спад през 2013 и 2014 г. нивото им остава по-високо от това преди кризата, макар и далеч от средните за страната 2786 лв./човек. През 2013 г. областта отчита и сериозен нетен приток на чужди инвестиции от 116 млн. евро. Въпреки това ЧПИ спрямо местното население (1208 евро/човек с натрупване към края на 2014 г.) продължават да изостават зад средните за страната стойности (3006 евро/човек). Областта се отличава с високо усвояване на европейски средства от общинските администрации. Стойността на изплатените суми по договори на общините

като бенефициенти по оперативни програми възлиза на 822,3 лв./човек към 31.05.2016 г.

Инфраструктура ●●●

Инфраструктурното развитие на област Плевен до голяма степен следва средния за страната темп. Гъстотата на пътната мрежа в областта е малко по-ниска от средните за страната 17,8 км на 100 кв.км, а тази на железопътните линии е 4,4 км на 100 кв.км при средно ниво от 3,6 км на 100 кв.км. Въпреки че делът на автомагистралите и първокласните пътища е сравнително нисък, качеството на пътната настилка в областта е близко до общото за страната – през 2015 г. в добро състояние са 39,0% от нея.

Относителният дял на домакинствата с достъп до интернет в област Плевен е 54,5% през 2015 г., което е близо до средната за страната стойност от 59,1%. Делът на лицата на възраст между 16 и 74 години, използвали интернет през последните 12 месеца, нараства от 45,8% през 2014 г. до 56,3% през 2015 г.

Данъци и такси ●●

Данъчните ставки остават непроменени в по-голямата част от общините в областта от 2014 г. насам. Данъкът върху нежилищните недвижими имоти на юридическите лица е 2,81‰ средно за областта през 2016 г. и е с близо 1‰ над средния за страната. Това го прави вторият най-висок данък след този в област Сливен. Данъкът при прехвърляне на собственост остава 2,81‰ през 2016 г. и също е по-висок от средния за страната.

Средният размер на таксата за битови отпадъци нараства до 6,17‰ през 2016 г., но остава под средното за страната ниво от 7,64‰. Повишението идва от общините Левски и Плевен, където ставката на таксата нараства съответно с 1,10 и 1,91‰.

Администрация ●●

От 2008 г. насам покритието на кадастралната карта в областта остава почти непроменено, докато в страната като цяло расте. Единствено през 2015 г. се забелязва слабо подобрение поради увеличението на покритието в община Червен бряг. Общините Долни Дъбник, Искър, Пордим и Кнежа остават без никакво кадастрално покритие.

Развитието на електронното управление и на услугите на „едно гише“ в областта продължава да изостава в сравнение със средното за страната. През 2016 г. в Рейтинга на активната прозрачност на органите за местно самоуправление на Фондация „ПДИ“ общините в област Плевен получават сходна със средната за страната оценка – 54,1%.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●●

Демография ●●

Плевен е областта с най-добра демографска ситуация в Северозападна България, но въпреки това коефициентът на естествен прираст остава $-10,0\text{‰}$ през 2015 г. при среден за страната $6,2\text{‰}$. Механичният прираст продължава да е отрицателен през 2015 г., което означава, че все повече хора напускат областта. И двата коефициента на демографска зависимост – брой на населението над 65 години към броя на децата (0–14 години) и съответно към работоспособното население (15–64 години), продължават да се влошават. През 2015 г. те достигат съответно 185,9 и 40,8% при средни нива за страната от 146,4 и 31,1%.

От всички области в Северозападна България Плевен има най-висок дял на населението, живеещо в градовете – 66,4% през 2015 г.

Образование ●●

Въпреки че е относително най-добре развитата в икономически план област в Северозападния район, Плевен изостава в образователната сфера. Сред плюсовете на местната образователна система са по-високият от средния за страната коефициент на записване на населението в V–VIII клас и сравнително благоприятното съотношение между броя на учителите и учениците (76 учители на 1000 ученици при 73 на национално ниво). Налице е обаче тенденция на понижаване на обхвата на образователната система през последните две години. Делът на отпадналите от основно и средно образование през учебната 2014/2015 г. е почти равен на средните за страната 2,8%.

В същото време качеството на училищното образование се влошава, като 2016 г. е първата, в която средната оценка на зрелостниците от областта на задължителната матура по БЕЛ е под „добър“ 4,00. Процентът на неуспешно положили-те изпита нараства с 4,5 пр.п. през 2016 г. и достига до 14,7%, с което надвишава значително средното за страната ниво от 8,7%.

Здравеопазване ●●●●●

Плевен е една от областите с най-добро равнище на здравеопазване в страната, особено що се отнася до достъпа до лекари от водещи специалности и болнични заведения. На един практикуващ лекар в областта се падат 1244 души, което е най-ниското ниво за страната. Същото се отнася и за броя лица на един лекар от водеща специалност, на когото през 2015 г. се падат по 404 души. Легловата база продължава да нараства и през 2015 г. област Плевен е с най-благоприятно съотношение между броя на леглата в МБАЛ и местното население (7,3 легла на 1000 души при 4,6 легла на 1000 души за страната).

Делът на здравноосигурените лица нараства до 90,8% през 2015 г. при средни нива за страната от 88,5%.

Сигурност и правосъдие ●●●

През 2015 г. Плевен за поредна година е сред областите с най-висок дял на наказателните дела, приключени в 3-месечен срок. Делът на висящите наказателни дела спада от 11,0% през 2014 г. на 8,1% през 2015 г. при средна за страната стойност от 9,4%. Тази динамика не е изненадваща на фона на намаляващата през 2015 г. натовареност на наказателните съдии – 6,8 дела на съдия на месец в сравнение с 8,3 дела на съдия за страната.

През последните години броят на регистрираните престъпления в областта е по-висок от средните за страната нива и отново леко се повишава през 2015 г. Разкриваемостта пада до 36,3%, но остава близка до средните нива.

Околна среда ●●●

Развитието на ВиК мрежата и инфраструктурата за пречистване на отпадъчни води в областта изостава. През 2014 г. делът от населението, което живее в селища с обществена канализация, е 56,7% при средно 74,9% за страната. Делът на населението с достъп до канализация, свързано с ПСОВ, е 41,3% при средно за страната ниво от 56,8%.

Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата са сравнително ниски, макар да бележат лек ръст през последните години. През 2014 г. те възлизат на 56,7 т/кв.км в сравнение с 314,5 т/кв.км за страната.

Култура ●●

Културният живот в област Плевен бележи подобрене, но продължава да изостава от средните за страната нива. След 2014 г. броят на регистрираните посещения в музеите надхвърля средните за страната нива в съотношение с броя на населението и през 2015 г. достига 716 посещения на 1000 души. Средногодишният брой посещения в кината също се покачва и достига 511 посещения на 1000 души през 2015 г., като постепенно стопява разликата със средните за страната нива.

Посещаемостта на местните театри също се повишава, но както те, така и библиотеките в областта не се радват на интерес, подобен на този в други области на страната.

Ключови показатели за област Плевен

Индикатори на икономическото развитие	2010	2011	2012	2013	2014	2015
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	5399	6317	6298	6639	6710	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	4206	3902	5091	5431	5043	5645
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	6093	6308	6646	7046	7400	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	29,5	21,4	19,6	10,0	n.a.	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	61,1	61,6	61,9	66,1	63,7	67,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	53,3	54,1	55,5	58,1	58,0	61,2
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	12,8	12,0	10,3	12,1	9,0	9,2
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	17,5	18,5	21,7	22,9	23,6	24,5
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	35	35	35	36	37	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1056	1079	1833	1618	1473	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	532	652	736	1208	1208	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	27,2	35,8	37,3	47,6	43,8	54,5
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	28,5	29,2	31,0	38,8	39,0	39,0
Покритие на кадастъра (%)	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,8

Индикатори на социалното развитие	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-9,0	-9,6	-10,1	-9,1	-10,0	-10,0
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-5,3	-2,5	-4,4	-4,7	-4,0	-4,9
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,2	4,3	4,1	4,1	4,1	4,0
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	5,9	4,7	8,0	8,7	7,9	10,2
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	77,0	83,5	82,7	83,5	82,9	80,4
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,9	89,4	88,8	88,2	89,5	90,8
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	197	207	278	309	236	323
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	15,9	16,5	15,9	16,7	15,7	16,0
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	45,1	42,1	38,5	36,7	39,2	36,3
Дял на висшите наказателни дела (%)	10,2	7,3	6,2	5,3	11,0	8,1
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	39,6	41,0	41,0	41,2	41,3	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	51,0	62,3	50,6	52,8	56,7	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	150	192	185	214	388	511
Посещения в театрите на 1000 души от населението	79	108	126	141	138	172